

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO TARYBA

Asociacija, Stoties g. 5, Akademija,
LT-58343 Kėdainių raj., tel. (8 6) 233 5978,
faks. (8 6) 233 5978, el. p. lzumtaryba@gmail.com
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246

LR Ministrui Pirmininkui
Gerb. I. Šimonytei

2021-06-25 Nr. 20210625-1

Kopijos:

LR Seimo Kaimo reikalų komiteto Pirmininkui

Gerb. V. Pranckiečiui

LR Seimo Ekonomikos komiteto Pirmininkui

Gerb. K. Starkevičiui

LR Seimo Biudžeto ir finansų komiteto Pirmininkui

Gerb. M. Majauskui

LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto Pirmininkui

Gerb. M. Lingei

LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto Pirmininkui

Gerb. S. Šedbarui

DĖL LR VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. IX-987 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-478“

Lietuvos žemės ūkio taryba išnagrinėjo Žemės ūkio ministerijos pateiktą projektą ir teikia šias pastabas:

1. Vadovaujantis LR Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, rengiant šį projektą turėjo būti atlikta numatomo teisinio reguliavimo poveikio analizė, įvertinant galimas pasekmes žemės ūkio ir maisto pramonės šakoms, valstybės finansams, ekonominėms, verslo, konkurencijos, socialinėms sąlygoms, aplinkai ir viešajam valdymui bei administravimo išlaidas. Tam tikslui visiškai netinka, pavyzdžiui, Žemės ūkio ministerijos užsakymu atliekamas tyrimas „Žemės ir maisto ūkio sektoriaus atsparumo įvertinimas ir didinimas ekstremalių situacijų ir krizės sąlygomis“, kuris apima augalų apsaugos, pajamų palaikymo ūkio subjektams sąlygas, veiklos diversifikavimą, rezervų, taip pat ir valstybės, sudarymą ir kt. Jį atlieka UAB „Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas“, kurio direktorius yra UAB „Lietuvos gamtos fondas“ projektų vadovas. Projektas vykdomas anketiniu – apklausos būdu, o anketas prašoma pateikti institucijų prie Vyriausybės darbuotojams! Nesuprantama ekvilibristika.
2. Lietuvos žemės ūkio taryba primena, kad Lietuva yra ES lyderė, skirdama didžiausią 15 proc. Tiesioginių išmokų voko dalį perskirstymo išmokai (išmokai už pirmuosius 30 ha). Pagal Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento 1307/2013 11 str. (3), šalys narės, skiriančios

perskirstymo išmokai daugiau kaip 5 proc. išmokų voko, išmokų mažinimo ir ribojimo priemonės gali netaikyti. Tokiu būdu vidutiniai ūkiai 2021 metais (ankstesniais – kiek mažiau) gaus daugiau nei 55 mln. eurų tiesioginės paramos, kuri kasmet, didėjant vokui, dar labiau išaugs. Kadangi šių ūkių vizija - „nuo lauko iki stalo“, tai savaime suprantama jie mažai prisidės prie šalies maisto pramonės aprūpinimo žaliava. Apie konkurencingumo praradimą liudija žaliavinio pieno, kiaulienos, daržovių ir kt. importas į Lietuvą iš kaimyninių ir trečiųjų šalių bei šalies žemdirbių pasitraukimas iš šios rinkos bei žmonių atleidinėjimas iš darbo.

3. Europos Sąjungoje tuo pat metu yra taikomos dvi tiesioginių išmokų schemos:
 - a. Bazinė išmokos schema (BIS), mokama paramos gavėjams aktyvavus teisę į išmoką (daugiausia – senosiose ES šalyse).
 - b. Vienkartinės išmokos už plotus sistema (VIPS), pagal kurią išmoka yra skiriama, ir sumos, kurią gauna pareiškėjas, dydis priklauso nuo deklaruojamų hektarų skaičiaus (naujosiose ES narėse).

Lietuvoje išmokos mokamos pagal VIPS schemą, todėl išmokos dydis kinta kiekvienais metais, priklausomai nuo hektarų, kuriems yra nustatyti privalomi kompleksiniai paramos reikalavimai. Mechanškai pritaikius išmokų mažinimą, dalis deklaruoto ploto paliekama be paramos (skirtingai nuo BIS), kas suponuoja klausimą dėl teisėtų lūkesčių pažeidimo ir privalomų kompleksinių paramos reikalavimų taikymo teisėtumo. Antra vertus, ūkio subjektai, disponuodami turimu turtu ir išnuomodami ar atiduodami panaudai dalį valdomų žemės ūkio naudmenų kitiems ūkio subjektams, gali teisėtu būdu valdyti gausią išmokų sumą.

4. Įstatymo projekte siūloma nuostata – ignoruoti išlaidas atlyginimams, pritaikius išmokų mažinimą ir ribojimą, turės neproporcingą poveikį ūkiams, kuriuose sukurama daug darbo vietų, neigiamas ekonominės ir socialinės pasekmės kaimo vietovių plėtrai, konkurencingumo praradimui ir kt.

Lietuvos žemės ūkio taryba kreipiasi į LR Vyriausybę ir prašo nepritarti teikiamo Įstatymo projektui Nr. XIVP-478, kaip neprisidedančiam prie strateginio uždavinio - išvesti šalies žemės ūkį iš paskutiniųjų ES tarpo. Tai neatitinka Lietuvos žmonių lūkesčių bei Seimo patvirtintos Vyriausybės veiklos programos, Prezidento rinkiminės „gerovės valstybės“ kūrimo nuostatų. Prašome viltingų sprendimų Lietuvos kaimo labui, o išmokų perskirstymo klausimus peržiūrėti po tikėtina greito Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos priimto sprendimo šiuo klausimu.

Be to, veikiant įvairiems geopolitiniams veiksniams, globalizuojantis rinkoms, susiduriant su neigiamais klimato reiškiniais, žemės ūkio produkcijos gamintojų pajamos tapo labai nestabilios, o politikų siūlymas priimti šias priemones neabejotinai sukels grėsmes ūkių gyvybingumui ir išgyvenimui.

Lietuvos žemės ūkio tarybos pirmininkas

Jonas Vilionis